M. Phil/2ND SEM/SAN/19

2019

M. Phil

2nd Semester Examination

SANSKRIT

Paper : SAN-122

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

The figures in the margin indicate full marks. Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable. Illustrate the answers wherever necessary.

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेनैव समाधेयाः

1. एकः प्रश्नः समाधेयः 12

(a) को नाम विधिः? कति विधयः सन्ति? उत्पत्तिविधिस्वरूपं समासेनालोच्यताम्।

(b) विशिष्टविधिस्वरूपमालोच्य 'सोमेन यजेत' इत्यत्र 'सोमेन यागेनेष्टं भावयेत्', 'यागेन सोमं भावयेत्' वेति सोमयागयोरन्वये विहिते का हानिरिति विचार्यताम्।

[Turn Over]

2. सप्रकरणं व्याख्या विधेया : 8

वेदस्याध्ययनं सर्वं गुर्वध्ययनपूर्वकम्।
वेदाध्ययनसामान्यादधुनाध्ययनं यथा।।

अथवा

विधाने वानुवादे वा यागः करणमिष्यते।
तत्समीपे तृतीयान्तस्तद्वाचित्वं न मुञ्चति।।

3. एकः प्रश्नः समाधेयः 12

(a) भर्तृहरिमते साधनस्वरूपं प्रतिपाद्य तस्य बुद्ध्यवस्थानिबन्धनत्वं प्रतिपादनीयम्।

(b) कर्तृस्वरूपं किम्? केन प्रकारेण अन्येषां साधनानां कर्तृत्व सम्भवेत्?

4. सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या : 8

शक्तिमात्रासमूहस्य विश्वस्यनेकधर्मणः।
सर्वदा सर्वथा भावात् क्वचित् किञ्चिद् विवक्ष्यते।।

अथवा

अनाश्रिते तु व्यापारे निमित्तं हेतुरिष्यते।
आश्रितावधिभावं तु लक्षणे लक्षणं विदुः।।